

Jul med Aina Stenberg MasOlle

Aina Stenberg (1885 - 1975) föddes i Stockholm. Efter studier vid Tekniska skolan och Althins målarskola kom hon in på Konstakademien (1904-07). Hon studerade även i Frankrike och i England. På Konstakademien träffade Aina Stenberg konstnären och dalmasen Helmer Olsson, som kallades Mas-Olle. Den 1 maj 1911 gifte de sig och flyttade senare till Siljansnäs i Dalarna.

Förutom adventskalendrar illustrerade Aina MasOlle en mängd sagoböcker och producerade tusentals motiv till julkort, samt påsk- och nyårskort. Under 1970-talet skapade Rörstrands Porslinsfabrik en servis med julmotiv signerade Aina Stenberg. Servisen heter passande nog "Tomtejul".

Som så många andra av våra julseder har den tryckta adventskalendern sitt ursprung i Tyskland. Den första svenska adventskalendern gavs ut 1934 av Sveriges Flickors Scoutförbund, och det var Aina Stenberg som hade skapat motivet. Det föreställer familjen MasOlles gård i Siljansnäs, med ett antal tomtenissar utanför som utför olika sysslor. Aina Stenberg skulle sedan fortsätta att göra kalendrar ända till 1964, men då var hon förstås inte längre ensam om den verksamheten. Mest spridda förutom hennes har nog Sveriges Radios (den första trycktes 1960) och ICA's varit (från och med 1940-talet).

För de som är födda på 50-talet omspannar Stenbergs produktion av adventskalendrar både den egna barndomen och föräldrarnas, vilket för många av oss lätt skapar ett nostalgiskt skimmer över en sådan samling som visas här. Men en del av nutidens barn kommer också i kontakt med bilderna, eftersom kalendrarna fortfarande ges ut i nytryck av Scouterna.

Det kan vara intressant att fundera lite över motiven på adventskalendrarna. Bland de typiska ingredienserna finns framförallt i början rustika lantliga interiörer och exteriörer, på senare år en viss exotism. Aina MasOlles karaktäristiska tomtenissar med överdimensionerade luvor finns alltid med och – förstås – scouter, men faktiskt enbart mot slutet av hennes produktion.

De exotiska inslagen kan man tänka ska spegla scoutrörelsens internationella karaktär och kan i likhet med de avbildade pojk- och flickscouterna ha varit önskemål från beställaren (som för övrigt redan när det gällde första kalendern var ganska specifik när det gällde bildinnehållet).

Beträffande de lantliga miljöerna är inspiration från hemtrakten förstås naturligt, men bildspråket bär också visst släktskap med Carl Larssons värld, sådan vi möter den i skildringar från Sundborn. (Detta är ännu tydligare på en del av de vykort hon skapade.) Här följer Aina Stenberg en ytterst livskraftig linje som har sitt ursprung i den brittiska Arts and Crafts-rörelsen från andra halvan av 1800-talet och som i sin svenska skepnad än idag präglar vad många tycker är "hemtrevligt" och därmed också gärna får höra julen till.

